

Studier Kritiker och Notiser.

Literär Tidning.

N° 20.

Lördagen den 22 Juni

1844.

1) Minnestal öfver Hans Majestät Konung Carl XIV Johan, hållet wid den Academiska Högtiden i Lund den 10 Maj 1844, af Dr H. Reuter Dahl, Professor och Bibliothekarie.

2) Minnestal öfver Hans Majestät Konung Carl XIV Johan, hållet wid den Academiska Högtiden i Lund den 11 Maj 1844, af H. M. Melin, Teologie Docens.

1. Fästet sig wid "det sätt, hvarpå Carl den fjortonde Johan uppfattade och utförde det Konungadöme, som han i Sverige innehade." Talaren utvecklar konungabegreppet, dess historiska immanens och skiljaktiga uppfattning i olika kulturländer och tider. För att göra klart hvad en Svensk konung är, och huru han genom sitt ingripande bör regelbinda det nationella lifvets utveckling, framställer förf. konungabegreppets complement och lemnar en högst lärorik och intressant öfversigt af Svenska folkets elementer, af ständsförfattningens ursprung, organisation och historiskt utbildade egendomlighet. De uti nationaliteten och Sveriges häfder grundade resultat, till hvilka talaren banar sig väg, och hvilka till sin förnuftighet och nödvändighet rättfärdigas af en vetenskapligt utbildad samhällsteori, bestämma sedan talarens karakteristisk öfver den hädangångne store Konungen och den ställning han intagit till samtidens delade meningar om en representationsförändring. Slutligen bedömer talaren Konung Carl XIV Johan såsom medlem af det Europeiska Furste-Rådet. Vi qvarhålla företrädesvis talets första moment.

Ständsoliheten är, såsom den här åberopade framställningen visar, alltför djupt rotfastad i folklyne och folklif, för att en total omsmältning är tänkbar. Me-

dan tänkesättet försvårar en nivellerung af ständsförhållanden, och den för hvarje samhällsclass utstakade verksamhetsphären och lefnadsriktningen stänka en orubblig fasthet åt skiljaktigheter med en alltför egendomlig karakter, för att de skulle kunna nedbrytas af en luftig abstraction, så må dessa skiljaktigheter i här antydda criterier finna en grund för anspråket att göra sig gällande i det offentliga, alldenkund de framstå såsom genuina uttryck af ett omverlande och just derföre innehållsrikt, nationelt lif. Ref. tillägger: hvar finnes efter de samfäldta walens princip, den förmedling af ett allmänt och af individuella intressen, som eger en stödjepunkt, sammanhållning och på en gång ett theoretiskt och praktiskt rättfärdigande i ständs- och corporationsformen? Efter Referentens åsigt motsvara de tre ofrälseständen fullkomligt de fordringar på att bestämma politiska organisationer, hvar till arbetet är berättigadt i följd af sin olifartade karakter och verksamhetsfrets. Vi återfinna representationsförmåner för återbruket, för den verksamhet, som förädlar rudimaterierna, som omsätter nödvändighetsartiklarna, och slutligen äfven för den verksamhet, som eger en ideel riktning. Huruvida formerna kunde göras rymligare, för att upptaga elementer af lifartad beskaffenhet, är en fråga, som Ref. ej anser sig skyldig att nu besvara. Å ena sidan kunde beståndsdelarna blifwa så brokliga, att den hittillsvarande ständsindividualiteten utplånades och att formen sprängdes under påtryckningen af främmande elementer, hvilka swärligen kunna ingå någon intim förening. Å andra sidan kan man ej nefa, att flera samhällsclasser finnas, hvilka ännu ej erhållit politiska rättigheter. De som vilja reformera och icke sönderbryta samhällsbyggnaden, må tillse, om ej plats skulle kunna finnas för dessa orepresenterade, ehuru efter en annan princip än den, som bestämmer de öfriga ständens politiska rättigheter.

Census blir naturligtvis basen för denna ifrågasatta politiska organisation. Litwißt eger äfwen det intellectuella arbetet rättigheter att göra gällande i flera riktningar och i en mera omfattande krets än som redan upptagits i den form, hwilken inom statslifwet är uttrycket för culturen, betraktad både med hänseende till dess rent vetenskapliga framträdande och i dess beröring med det egentliga folket och med wården om dess såwäl religiösa angelägenheter, som werldsliga bildning. Eller fortare: Ref. frågar om ej den intelligenta princip som i sin första allmänlighet gäller gemensamt för både presterkapets och en del andra embetsmäns inträdande i det offentliga, äfwen skulle kunna winna en af många önskad utsträckning i fråga om politiska rättigheters tilldelande åt flera af de här nämde, förut orepresenterade samhällsmedlemmar, hwilkas praktiska åligganden baseras på vetenskapliga studier. Nyß antyddes litwål olägenheterna af denna ej utan swårighet verkställbara amalgamation. Det är ej nödwändigt, att i denna uppsats upptaga och beswara dessa frågor, enär talet som anmäles, inlåter sig i en utveckling af "folkets verkliga elementer, och icke af det sätt, på hwilket dessa elementer sig emellan skola göra sina behof och sina rättigheter gällande." (sid. 10). Kort förut yttras: "En . . . beståndsdel af Swenska folket måste de så kallade ståndspersonerna anses vara, ett besynnerligt namn, som dock betecknar en verklighet, eller åtminstone något, som håller på att blifwa en verklighet. En stor mängd medborgare, hwilka endast lösligen, och många icke en gång lösligen tillhöra något af de mera egentliga stånden, bygga och bo i landet, tala landets språk, äro landets lagar undergifne, hafwa del i landets högsta odling och bära landets bördor; med ett ord sagdt, äro landets sannskyldige barn och så derföre icke förskjutas från de öfriga barnen." (sid. 10.). Förf. gör rättwisa åt alla, med ogillande af det omstörtningsserier, som will blanda om hwarandra de olifartade elementerna, och som föreställer sig, att när de politiska banden mellan stånd och corporationer slitas, skall folkets enhet kännas så mycket lifligare (sid. 11). Förf. åberopar häremot, att lifwets rikdom förutsätter formernas mångfald, och att för utländska fiender har dock alltid "Sverige med sina olifartade elementer wisat sig vara ett folk." (sid. 12). "Enheten är således ingalunda borta; den ligger blott något på djupet." De wadra och sanna betraktelser, som beledsaga författarens utveckling af enhetens sammanstående med

mångfalden, förtjena att läsas i sitt sammanhang. Wi återgå till det samhällselement, som nyß berördes, de så kallade ståndspersonerna, och yttra om dem i största forthet wår enskilda åsigt. Såsom samhällsklass äro de politiskt karaktärlösa, och derigenom förswäras försöket att anwisa dem en plats i representationen, utan att grumla walprincipens renhet, eller upphäfwa formernas individuella skaplynne. Det hör ej hit att wisa, huru uppgiften skulle kunna lösas, utan att man för detta ändamåls winnande behöfwer utbyta ett fullkomligare representationsätt med ståndswal mot ett ofullkomligare med allmänna wal, hwars atomistiska sammansättning upphäfwer den förmedling, som ligger i det gemensamma arbetet, och i dess uttryck i corporationen. Det måste utan twiswel vara en fullkomligare walform, som eger en ideel expression, och som upprepas i samhällets lägre och högre kretsar, i kommunen och i staten; utan att sammanhållningen på förra stället är en aggregatiskt, beroende af den tillfälliga samwaron på ett och samma ställe; i hwilket sednare hänseende enheten blir innehållstom, godtycklig och ett slumpens werk, utan att gemensamhet i lednadsyrke och en dermed sammanhängande bildning förenar. Om corporationerna ej äro sin bestämelse trogna, så må de återföras till denna. Den slumrande andan kan wäckas, under det en frisk bildning inströmmar i Corporationen. Men genom att nedbryta den användbara formen, genom att qwäfwa dess andliga innehåll, och i samhället införa en oförnuftig atomlära, winnes endast en Herostratiskt namnkunnighet. Man begär, att rättwisa må göras åt alla. Men wi fråga, skipas rättwisa, i fall ståndspersonerna, en samhällsklass som i Sverige saknar den högre bildning, hwilken åt tiärs État i Frankrike förwärfwade en revolutionärt ryktbar betydenhet, sättas i besittning af ett inflytande på de allmänna walen, hwarigenom nämde samhällsklass och bondståndet uteslutande fingo i sina händer statens angelägenheter och lagstiftande makten? Ty de öfriga nu representerade samhällselementerna bleswo endast på papperet representerade. De förswunno som droppar i folkströmmen. Godtycket kom att afgöra öfwer alla wiktiga corporationsintressen, och godtycket hos en lagstiftande församling, som med sin möjligen goda wilja saknade den högre upplysning, utan hwilken man scest bedömmar allt, som ligger öfwer, eller utom fattningskretsen. Och en tribunicia potestas, en del Demagoger bemäktigade sig snart ledningen af tänkesättet och ärenderna. Skipas rätt-

wisa, när man uteslutande tager i betraktande den numeriska majoritetens öfwerdrifna anspråk, då man hufvudsakligen affser fast förmögenhet, då man förbiser den intellektuella rikdomens lika giltiga rättigheter, och då man ej skänker tillräcklig uppmärksamhet åt arbetet i dess olifartade yttringar och dessas oafwisliga fordran att afgifwa principen till politiska organisationer. Producten uppkommer genom flera faktorer; men den atomistiska teorien erkänner endast en enda; nöjer sig med en aggregatiff sammanhållning och förfastar allt ideelt innehåll. Utgående från census kan man, alltefter dennas höjning eller sänkning, grundlägga en rikdomens despotism, eller ett pöbelwäld. Det slutar med tyranni under abstrakta idealer, eller samwetslösa demagoger. Wi fästa derjemte uppmärksamhet wid den corruption som efter andra staters exempel, uppenbart framträder under de allmänna walen, och wid de tumultuariska uppträden, som der föröfwas; något som är lätt förklarligt i följd af formlösheten och derföre att corporationen ej längre innehåller den particuliera förmedlingen mellan statens och de enskildas interesse. Wi weta alla, att denna fara ej är långt aflägsen i en tid, då allmänna tänkesättet bearbetas af en tidningspress, som aldrig genom sakkunighet och owäld wifatt sig berättigad att inledda några reformer, eller att uppträda som Swenska nationens förmyndare. När hafwa de tongifwande bladen grundligt och opartistiskt framställt representationsfrågan i sina inwecklade förhållanden? De förespegla fördelarna af en förändring, hwars verkliga beskaffenhet här blifwit antydd. De frukta all owäldig granskning, samma gång de proscribera aktningsswärda män med konservativa tänkesätt, och flera med en sakkänedom, som är önskelig i och för behandlingen af det hwilande representationsförslaget. Det klander som uttalas öfwer flera af rikstånden är så beskaffadt, att det ej tåler någon granskning. *) Och denna gång befatta wi oss ej dermed. Hwad har Sverige att göra med proscrptionslistor, utfärdade af tidningskrisware i Stockholm. Öfwer syftningen af dylika artiklar är det ej tillständigt att yttra sig. Claven finnes lätt för uppmärksamma läsare. Wi annärka endast stiljaktigheten mellan pressen i Sverige och i andra Europeiska constitutionella stater. För att ej tala om den större sakkänedom hos Englands och Frankrikes publicister, och att de äro organer för verkliga

*) Det tjugondeförsta Afionbladet Nr 120.

samhällsinteresen, då deremot oppositionspresen i Sverige endast bearbetar abstractioner, hwilkas praktiska tillämpning skulle medföra en fulltomlig omstörtning af berättigade interessen, så finnes derjemte i det westra Europa en möjlighet öppen för samhällsfrågornas opartistiska utredande, enär tidningar af olika färger ega sin allmänhet och anspråk på att blifwa hörde. I Sverige läses företrädeswis oppositionspresen, och större delen af nationen blir derigenom urståndfatt att se saken från flera sidor. Om än frågorna icke utredas, så slå likwäl de stereotypiska fraserna rot i allmänna tänkesättet, och man hämtar ur samma källa både dagens nyheter och ledning för sitt omdöme öfwer principfrågor och öfwer offentliga personer. Mycket förutsättes såsom redan afgjordt inför nationalmedwettandet, som är långtifrån att wara det. Det är derföre hög tid, att Sveriges wetenskapsmän framträda ur sin Dtracism, och obetyrbrade om följderna, uttala sin på wigtiga grunder hwilande öfwerlygelse. Sannolikt blifwer detta på ett wärdigt sätt beswaradt af offentlighetens målsmän, som ej torde förgäta, att till den sanna liberalismen, (ett alltför ofta misbrukadt ord) hörer fördragsamhet med andras afwikande öfwerlygelse. I sammanhang härmed glädja wi oss öfwer, att en för sin lärdom och skarpsinnighet betydande wetenskapsman, Professor Neuterbahl, medlemmen af ett universitet, som eger att wärda culturens interessen, tagit till orda i en samhällsangelägenhet, på hwars behandling det kommer att bero, om intelligensen i Sverige hädanefter skall räknas till politikens Heloter, och om de samhällsformer, hwilka med sina partiella brister äro mycket för dyrbara för att uppoffras, skola prisgifwas åt vandalismen. Det här anmälda talet förtjenar i hög grad att läsas och begrundas. Det innehåller tänkwärda sanningar, som allmänheten sällan får höra. Talaren upptager alla de momenter, hwilkas historiska lifskraft bestrider möjligheten af den totala ombildning, som man will företaga med Sveriges representativa författning, och har i och med det samma swaret färdigt till dem, som klandra Konung Carl den fjortonde Johan, för det han ej wille medverka till en så beskaffad reform. Jfr sid. 11. Den store Konungens minne tecknas med kärlek och wördnad. Författaren medför häfdatecknarens blick för de regentegenskaper, som spridde glans öfwer en af Europas äldsta throner, gjorde Sverige aktadt i Europa och beredde en för landet lycklig ställning, som det egentliga Swenska folket med tacksamhet er-

känner. Den lysande individualiteten hos den heroiska sonen af Bearns bergland, en individualitet som till en del förklarar det underbara i hjeltens werlande öden, hans upphöjelse och yttre storhet, framfymtar för läsaren i korta, men träffande drag. Det är egentligen den swenske konungen i hans ställning till folket, till samhällsformerna och till Europas makter, som utgör teckningens hufvudämne; men äfwen den enskilde mannen och hans imponerande personlighet framhållas i en sann och trogen esquisse. Läsaren träffar i detta tal ett fulländadt helt; tankens kraft uppenbaras i ett rift innehåll, och författaren förtjenar alla rättänkandes erkänsla för det mod, hwarmed han uttalar sanningar, hvilka äro misshagliga för det terroristiska systemet. Må Sveriges vetenskapsmän ej försumma tillfället att uttala sina tankar öfwer samhällswigtiga angelägenheter. Det betyder något när der "står en man bakom ett ord." Och "ännu har Norden män att sätta upp emot den mörka Rigan."

2. Författaren är känd och värderad för sitt arbete mot Strauß. De stränga studierna hafwa ej öfwänt en fantasiens eld, som lånar den Dratoriska framställningen sin värma och colorit, och i både uppfinning och draperi röjer grunddragen af en poetisk natur. Bördnad för heroiska minnen förenar sig med medvetandet af deras historiska betydelse, och sammansmälter med en liflig känsla af Swensk nationalitet, af dennas storhet, faror och förluster. Knappt någon swensk Konung har varit så nationel, som Carl den tolfte; Deras förklarar en bland folket wandrande saga, att denne Konung ej war död, utan skulle återkomma och uppträda såsom fosterlandets räddare i högsta nöden. Carl XIV Johan har gjort sagans ord till sanning. (sid. 10). Detta är talets grundtanke, och fring denna ordnar sig framställningen.

"Samtiden gör icke alltid rättvisa åt sina stora män. Det är då godt för både Konungar och folk, att det gifwes en framtid, som wet att återställa sanningen i sina rättigheter." (sid. 2.) Förf. påminner om den dubbla måttstock, efter hvilken historiska personer och saker kunna mätas, en ideel och en empirisk och att ideens kraft tagit ut sin rätt hos swenska folket, äfwen i fråga om de karakterer, på hvilka "nyttighetslagen finner den minsta möjligen användning." Detta tillämpas på folkets entusiasm och kärlek för Carl den tolfte. De närmast följande tidehvarfwen skildras med sanning och äfklighet. Ref. anmärker

endast, att den mörka fluggningen af den snillrike Gustafs tidehvarf wäl icke saknar sin sanning. Men fluggan följer ljuset, och der ligger sanning äfwen i dessa skaldens ord:

"I purpur satt förtjusaren på thronen,
och spiran war en trollstaf."

Janusbilden hade två ansigten. Teckningen af partitiden är trogen och lefwande. "De gode Herrar och Swenske män, glada att hafwa blifwit qwitt de beswärliga pådrifvarna till stora handlingar, satte sig ned att skrifa constitutioner, och stodo upp för att köpslaga. Att den swenska äran gick i bytshandel, betydde föga, när blott rörelsen hölls wid kraft." (sid. 9). Sedan fästes uppmärksamhet wid den tidens stora politiska misgrepp, att genom passivitet och den inre upplösningens följder bereda vägen för en farlig grannstats werande kraft. "Asien trängde allt närmare in på Europa;" Hwad Åland betyder i Rysslands hand, utfäges i kraftiga ord. Betydelsen af Sveriges läge och gränser och des deraf beroende historiska bestämmelse framhållas under teckningen af Carl Johans statskonst och regering. I sammanhang med hwad i talet förut blifwit yttradt om Napoleons och Carl den fjortonde Johans ställning till hwarandra och deras motsatta banor ställas slutreflexionerna, som antyda, "huru döden har förenat, hwad lifwet hade söndrat." (s. 12.)

Behandlingen af nationella minnen och förhoppningar återspeglas i ett rosenkimmer af ännu oförswagad, ungdomlig känsla, som lätt fattas af ungdomliga sinnen.

C—m.

Anmärkingar wid H:r Justitsraaden C. Molbechs recension öfwer "Nordens Ur-inwånare" och "Utkast till jagtens och fiskets äldsta historia."

(Fortf. fr. N:o 19.)

Jag skall nu, efter förestående momenter, upptaga och beswara H:r Molbechs hufvudsakligaste anmärkingar.

Hwad första momentet beträffar, som innefattar förklaring öfwer forntidens äldsta verktyg och wapen, så fordras till denna del af den comparativa Archæologien, och hwilken utgör des alphabeth, mera

öfning och sakkänedom, än man wanligen synes föreställa sig. Dertill fordras att man af lång erfarenhet har vänt sig att se, helst sådana verktyg, som af allmogens sjelf förfärdigas och begagnas för åtfylliga arbeten, samt för jagt och fiske, och att man äfwen sett dem användas, hvarigenom endast, man erhåller den öfning och blick, som fordras för att igenkänna dem, då de äro gjorda af annat materiel och af något varierande form. Denna kunskap, som af skäl, hwilka lätt inses, är isynnerhet oundgänglig för studium af Archæologiens äldsta föremål, läres icke ur böcker.

Hwad nu angår de, i mina bittert skandrade skrifter, förekommande tolkningarna af dessa forntidsredskap, så har väl Hr Justitsraad Molbeck i sjelfva saken intet stort att derwid tabla; men till ersättning för denna brist, har han insinuerat det påståendet, att dessa tolkningar redan woro gifna förut. Hans ord äro, i utdrag följande: (sid. 610.): "Heller ej vil Forf. kunne bewise — — at tidlige Antiquarer — — origtigen have søgt at forklare Brug og Bestemmelse af hine Steensager — —; hvorimod han antager selv at være den første, som har efterviist deres rigtige og naturlige Bestemmelse som Jagt- og Fiskeredskaber." Jag påminner mig icke att jag någonstädes i mina archæologiska arbeten yttrat, att jag varit den förste som ådagalagt dessa fornsakers riktiga och naturliga bestämmeelse som jagt och fiskeredskap. Striden om hwem det war, som först uttalade den eller den mening, först upptäckte den eller den myggen, har alltid förekommit mig lumpen och barnslig. Huswudsaken är att något göres, och göres rätt; hwem som gör det, är en bisak. Men då Hr Justitsraaden Molbechs anförande är staldt i sådana ordalag, som skulle jag hafwa tillagnat mig en förtjenst, hwilken tillkommer, icke mig, utan en annan, så får jag förklara att insinuationen är falsk; och ifall jag skulle hafwa yttrat att jag varit den förste, som ådagalagt, att dessa fornsaker äro huswudsakligen redskap för fiske och jagt, så får jag, på Hr M:s uppmaning, likaledes förklara att yttrandet är, så widt jag wet, fullkomligen öfwerensstämmande med verkliga förhållandet. Jag förwäntar således att Hr M. med bewis styrker sin antydning om motsatsen.

Hr Justitsraad Molbeck fortfar: "Men det maatte herved bemerkes at allerede i det 1832 udfomne 1:ste Bind af Nord. Tidsskr. f. Oldf. — — findes en, af vor Forfatter ikke anfört, fortsatt Udfigt, over Nor-

dise Steen-Udsager fra den hedenste Tid" ved en sagkyndig og med disse Udsager förtrolig Kienders Haand (Justitsr. Thomsen.) — — Nu wäntar ju läsaren (i följd af M:s påstående i början af satsen, neml. att jag wigt icke varit den förste som förklarar dessa saker för jagt- och fiskeredskap) att M. skulle sluta meningen med att wisa att Thomsen redan förut förklarar dem för sådana. Men läsaren känner då icke Hr M:s taktik. Han slår alltid åt sidan; så äfwen här, och läsaren får blott weta om Hr Thomsens Afhandling att des "Benevnelser og Bestemmelser for Steenredskaberne, i de allerfleste Tilfælde, ganske svare til Hr Prof. Nilssons." Det är ändå något. Härwid bör jag anmärka att då jag skref mitt "Utkast" war Hr Thomsens afhandling för mig alldeles obekant; först under tryckningen af nämde "Utkast" fick jag se den, då jag också genast skyndade att anföra den. Detta förhållande har jag redan nämnt i förordet till "Urinwänarne" sid. IV, der jag äfwen uttalat min öfwerlygelse om nämde afhandlings stora förtjenster; men insinuationen, att den innehåller "Benevnelser" og Bestemmelser for Steenredskaberne" som antyda att de varit fiske- och jagtredskap, är dock ogrundad. Hr M. påstår att jag icke "anfört" nämde afhandling. Det synes wara antingen ett nog djerft tilltag, eller ett för stort slarf, att för publiken framlägga en så uppenbart oriktig uppgift, hwilken genast kan wedeläggas af hwar och en, som har tillgång till mina arbeten. Jag har icke blott i "Urinwänarne" uttalat min öfwerlygelse om nämde afhandlings höga värde och des författares stora förtjenster om Nordens fornsforskning; jag har äfwen redan i mitt "Utkast" under hvars tryckning, som nämdes, boken med Hr Thomsens afhandling först blef mig bekant, "anfört" den på icke mindre än sex ställen: och detta "Utkast" har Hr Molbeck sjelf öfwerfakt på Danska!!! Jag will helst tro, att Hr Molbechs oriktiga uppgift, som kunde anses innebära en insinuation af en nog betänkelig art, icke har sin grund i någon affigt, utan blott i ett otillbörligt förhållande. Men jag begagnar detta tillfälle att med tacksamhet erkänna, att allt sedan mitt "Utkast" för mer än 9 år sedan utgafs, och genom hwilket jag först blef bekant med den utmärkt aktningsswärde Justitsr. Thomsen och de flesta af Danmarks öfriga äldre och yngre fornsforskare, hafwa alla, under nämde tid, oafbrutet lemnat mig prof af sann wänskap, innerlig wälwilja och oinfränkt beredwillighet att underlätta mina fortsatta forskningar. Min tacksamhet för Hr Thom-

fens utmärfta liberalitet har jag redan haft tillfälle att i "Ur-inwånarne," på flera ställen tolka. Äfwen hafwa H:r *Nafu*, *Strunk*, *Sorterup*, *Worsaae* m. fl. wisat mig samma utmärfta beredwillighet, att genom meddelanden underlätta fortsättningen af mitt arbete. Den lärde och högt aktade Conferensråd. *Finn Magnusen*, som, under hela sin långa och werksamma lifstid, oafbrutet forskat i Nordens forntid, har på ett för mig särdeles hugnande sätt tillkännagifwit sin wälwilja för mina archæologiska arbeten, och den skarpsinnige och grundlige Conferensr. *Werlauff* war en af de de förste, som offentligt uttalade ett bifallande omdöme, redan öfwer mitt första försök (E. C. *Werlauff* Bidr. til *Nashand. Hist.* sid. 10, not.). Samma wälwilja, som blifwit mig wisad af *Köpenhamns* Lärde, har jag äfwen rönt af naturforskare, archæologer, och historici i Sverige och Norrige; så att inom alla de tre Skandinaviska konungarikena, är, så widt jag wet, H:r *Justitsraaden* *Molbeck* den ende, som med owilja och hätsfhet bemött mina arbeten i Nordens Archæologi. Under sådana förhållanden hade jag wisserligen kunnat lemna, äfwen hans förnyade anfall utan allt genmåle; men recensionen kommer i händerna på andra än Archæologer, och någon af dessa andra kunde han måhända lyckas att förwilla.

Det andra inkastet, H:r *M.* gör mot min tolkning af fornsakerna, är att jag först skall hafwa förklarat dem för redskap för jagt, fiske och annat ekonomiskt bruk, och sedan sjelf bewisat att deribland finnas sådana, som warit använda till stridswapen. Jag får, med anledning häraf, förklara, att hwad jag i detta hänseende från början yttrat, det widblifwer jag alltjemt till punkt och pricka.

För den, som känner saken och ej är bekant med H:r *M:s* sätt att referera, är det troligtwis förwånande att H:r *M.* kan för publiken framlägga påståenden sådana som följande: (sid. 622): *Wor* *Forf.* gaaer i almindelighed ud paa en saadan *Beviisførelse*: at da disse *Redskaber* og *Baaben* have været anvendte til jagt, kunne de ikke betragtes som *Stridsvaaben*. Men man behøver ei at negte den første, fordi man ej wil udelukke den sidnævnte *Brug* o. s. v. Nu frågas med skäl: hwar har jag udelukket den sistnævnte *Brug*? Det är ju rent af en — — — dikt. H:r *M.* will med all makt påbörda mig "en næsten absolut *Benægtelse* af at der blandt *Steenfagerne* ogsaa kan have været *krigsvaaben*" m. m. (sid. 622) och derwid har han citerat "Ur-inwånarne" sid. 54—55. Men härwid förekommer det märk-

wärdiga, att just på samma sidor står att läsa: "Jag will ej neka att lanser någon gång möjligtwis blifwit begagnad som mordwapen — — men att han *Hufwudsakligen* warit använd som jagtwapen, kunna wi sluta deraf *N. Amerikas* wildar ännu till jagt använda dylika *flintlansar*" — Om *Skaffkilen* och *hammaren* (sid. 55.) heter det: "Dock bör ej nekas att wilden kunnat i nödfall gripa till dem för att förswara sig mot anfall;" och på samma sida, säges om *broddpilen* att den "wisserligen kan hafwa begagnats i krig." Redan för 10 år sedan yttrade jag samma åsigt om betydelsen af dessa fornwapen, som jag ännu hyser. I "*Julebn.*" sid. L heter det: "wisserligen kunna de flesta jagtwapen och åtskilliga *håswerktyg* i nödfall användas till stridswapen. — Så använde utan twifwel *dvergarna* sina *stenpilar* mot *jotnarna*; o. s. w. Samma mening uttalas i "*Ur-Inwån.*" IV. s. 21, not. III. sid. 78—79, och på flera andra ställen i samma verk.

Hwad H:r *M.* yttrar sid. 622: "Enhver som uden noget slags forudfattet Mening betragter en Samling af Nordiske *Jordfundne Steenfager*, wil falde paa, at en del af disse *Redskaber* ligesaavel kunne have været "tjenlige" til *Baaben* som til fredelig *Haandgierning* o. s. w. är ju således blott ett öfwerflödig upprepande af mina egna satser; det är samma mening uttryckt med andra ord. — Det hörer också till H:r *Molbechs* taktik, att äfwen då han gifwer med sig och retirerar, sätta sig i en sådan positur och taga på sig en sådan mine, som wore han skarpt anfallande; och en och annan läsare låter kanske förmå sig att tro, att hwar gång H:r *Molbeck* tager en hög och docerande ton, så har han något helt annat att förkunna, än just samma satser, som finnas hos den tadlade författaren. Det är ett knep, som ej så sällan användes i H:r *Molbechs* recensioner. I fall der skulle finnas någon egen mening, motsatt min, i H:r *M:s* sist anförda anmärkingar, och de icke blott äro framkastade för att hafwa något, likt eller olikt att säga, så skulle det wäl wara den, att H:r *M.* funnit och kan framwisfa bland våra forntida *stenredskap*, sådana, som påtagligt warit uteslutande stridswapen, och som icke warit tillwerkade för och använda till något ekonomiskt bruk. Sådana uteslutande stridswapen finnas hos *Amerikas* och *Söderhafsbarnas* wildar; men bland de mångtusende, hwilka jag hos och sett och granstat, har jag icke upptäckt en enda form, som tillkännagifwer någon ting dylikt. Denna skillnad tyckes H:r *M.* ej

wilja begripa. Han ordar ännu (sid. 623) om "Brände Örer" och "Riöd-Örer, och menar att både "den förste og den sidste kunde bruges som vaaben" oaktadt "de have en anden Bestemmelse." Hwem har någonsin nefat det? Till och med om någon påstode att en kyrknöckel kunde brukas som stridswapen, wore wäl swårt att neka det; ehuru ingen förståndig man lærer påstå, att kyrknöckeln blifwit smidd för ett krigsbruk.

Och således lærer, oaktadt allt hwad H:r M. funnit nödigt att i denna sak orda, till slut ändå den sats stå fast, som jag redan för 10 år sedan yttrade, och sedan mer än ofta upprepat: att alla de äldsta hos oss funna redskap af sten och djursben varit verktyg för jagt, fiske och annat ekonomiskt bruk, oaktadt en del af dem i nödfall både kunnat användas och verkligen blifwit använda som stridswapen. Hwärtill tjénar nu all H:r M:s här slöfode "Historiske kritik!"

Som ett ytterligare bewis på H:r M:s talent att frångå och på sitt wis förlösliga, må äfwen följande rätt roliga profbit anföras, Sid. 623: "Förfs bewiser ere her stundom af en saa swag og besynderlig Art, at de næsten medføre Tvivel om at være alvorligen meente." Hwörtill tjéne J. E. Bewiser som dette: at en Medefrog og et Medelod ej kunne have været Krigsvaaben?" Det der låter ju! Men se wi efter på det citerade stället (sid. 54.) så får saken ett helt annat utseende. Sedan jag beskriwit de redskap och wapen jag kände, lemnade jag (sid. 53) en Återblik på hela samlingen, för att wisa hwärtill hwarje särskilt pjes kunnat användas och varit använd. Jag började med att undersöka hwilka som kunde eller icke kunde hafwa varit använda till stridswapen. Jag måste derföre uppräknat dem alla, stycke för stycke. Bland andra nämde jag äfwen Metsänket ("Medelodet"), och att jag wägade det, deröfwer blir nu H:r Molbeck lifsom litet ond och formaliserar sig strängt. Men just detta "Medelod" hade lifwäl, ända tills det i "Ur-inwånarne" fick sin rätta förklaring, blifwit kalladt "Slungsten," och war således verkligen ansedt för ett "Krigsvaaben," oaktadt M. nu, säfert utan att i hettan tänka på, hur han derigenom intrasflar sig, gör narr af den gamla förklaringen, i det han utropar: "Hwörtill tjéne J. E. Bewiser som dette at — et Medelod ei kunde have været Krigsvaaben?" Här kunde man med allt fog begagna H:r M:s egen argumentation och säga honom att han platt icke kan

bewisa att ju detta "Medelod" någon gång kan i nödfall hafwa blifwit användt som stridswapen; det eggar sig dertill icke så illa. Men det synes wäl temligen påtagligt, att H:r M. icke, i denna del af ämnet, har nog insigt för att bedömma, hwad som kan användas till det ena eller andra bruket. — På samma sida, sedan H:r M. anfört hwad jag yttrat om det sätt, hwarpå stenyxorna blifwit under bruket nötta, alldeles som våra wedyror af jern, och att detta bewisar att de icke blifwit använda till krig utan till dagligt ekonomiskt bruk, utropar han: "Hvo antager nuomstunder, at alle Steenörer skulde have været Stridsörer?" Detta "nuomstunder," som undfallit H:r M., är verkligen naivt och kunde föranleda sin egen fråga.

H:r Justitsraad Molbeck har på samma sida tillkännagifwit den upptäckt han gjort, att jag år 1829 (3:dje häft. sid. 20) yttrade twifwel om att en stenyxa funnits fastsittande i en forntida hufwudskål, och fyra år derefter, 1843, (i 4:de häft. sid. 93) sjelf beskriwit och aftefnat en Kastspjintspets, som funnits fastsittande i en fornskalle. Swaret på denna anmärkning står redan att läsa i 4:de häft. sid. 94 och följ., och börjas med orden: Man har påstått — — — Jag bör här tillägga, att man icke rätt gerna kan antaga att en stenyxa blifwit funnen inhuggen och fastsittande i en hufwudskål, utan att antaga att detta verktyg blifwit användt som Kastwapen utan stift; och så har man också verkligen förr antagit att det blifwit användt, ehuru orimligt det "nuomstunder" kan synas. Som bewis härpå kan anföras en planche af samma Förf. mot hwilken anmärkningen war gjord. Det war denna orimlighet, jag ansåg mig böra relewera och wedelägga. — Detta allt refererar nu H:r M. på sitt eget frångliga wis så här (sid. 623): "Men det ser end mere besynderligt ud, at Forf. (I. sid. 94 — 96) selv beretter om en kastepil, deraf Scandinaviens Bilde var brugt som et Stridsvaaben mod en Fiende og hvis Spids fandtes i en Hierneskaal, — — — hworimod han længere hen i Bogen (IV. s. 20) finder en Beretning om, at en — — Flintpile og en Landsespids — — — være fæstnede i to cranier, til den grad absurd m. m." Och denna förmenta "Modsigelse" omsäges ännu en gång på samma sida. Ty det är H:r M:s sed, då han får tag i en förmodad godbit, att icke släppa den förr än den blifwit riktigt söndertuggad. Hade H:r Molbeck blott haft den slags ärlighet, på hwilken man äfwen hos en häft motståndare kan hafwa anspråk, så ha-

de han öppet sagt, hwad han ganska wäl wiste, att det han först anför från 1 kap. sid. 94, 95, skrefs fyra år sednare, än det han sedan anför från IV kap. sid. 20, hwarigenom han wäl måhända haft tillfälle att göra mig den förebräelsen, att jag fyra år sednare blifwit upplyst om en sak, hwarom jag fyra år förut yttrat twiswel. För någon "motsägelse" kunde han dock icke billigtwis besylla mig; och ännu har jag tills vidare, och tills motsatsen genom säkra data konstateras, den öfvertygelsen att hwarken *lansen*, som under bruket qwarhålls i handen, eller *nygan* som äfwen nyttjas skastad och hålles i handen, någonsin blifwit funna inbyggna i en hufvudskål.

(Fortfättning.)

Akademiska Underrättelser:

Uppå derom gjord underd. anhållan, har Kongl. Maj:t i Nåd. tillåtit, att samtliga de Philos. Candidater, hvilka innevarande år önska erhålla Magister-graden wid Lunds Universitet, må, ehuru öfwerstigande det i Acad. sk. Förfatningarne såsom minimum bestämda antal, efter wederbörligen afslagda kunskaps-prof, warda såsom Philos. Magistrar derstädes promoverade.

= Sedan Kongl. Maj:t under d. 26 Nov. och d. 18 Dec. 1842, uppå derom gjorda underd. hemställanden, uppdragit åt Canzlern för Lunds Universitet att, efter omständigheterna, medgifwa Juridiska och Medicinska Faculteternas ledamöter att, utan hinder af den fördelning af läroämnen, hwilken kunde för de serskilda läro-stolarne wara antagen, säs emellan öfwerenskomma om utbyte af ett eller flere af de ämnen, hwilka dessa Faculteter tillhöra; så hade Theologiska Faculteten, wid nämnde Universitet hos Canzlers-Emb. derstädes anhållit, att då enahanda stadgande äfwen wore behöfligt för bemälda Facultet, desamma äfwen måtte warda för desamma gällande. Jemte anmälan härom hos Kongl. Maj:t, hade Canzlers-Emb. i und. het hemställt, att, som den Theologiska undervisningens ändamålsenliga gång skulle underlättas och befremjas derigenom, att hwarje Lärare inom Faculteten finge sjeselsätta sig med de ämnen, för hwilka han eger största sallenhet och om hwilkas grundliga inhemtande han sig förestädeswis winnlagt, Kongl. Maj:t måtte meddela Universitetets Canzler en lika tillåtelse, i afseende å fördelningen Lärarne emellan af de till Theologiska Faculteten hörande läroämnen, som redan är honom i hänseende till Juridiska och Medicinska Faculteterna medgifwen; till hwilken underd. hemställan Kongl. Maj:t och för godt summit Nåd. bifall lemna.

= Under tilländalupne läsår hafwa följande Akademiska afhandlingar blifwit utgifne:

Carl J. Hill: Utkast till en allmän Theori för Binomiska Imaginära rötter. Sid. 1—96.
 " Om Cartesii och Fourriers Teckenreglor. Sid. 1—14.

" Prolegomena till hwarje blifwande allmän Storbets lära. Sid. 1—40.

" Conatum linearum parallelarum stabilendi præcipuarum brevis recensio. Sid. 9—56.

P. S. Muncé af Rosenschöld: De principio integrationis Functionum Differentialium, Unius quantitatis Variabilis, Algebraicæ. Sid. 1—16.

Ebbe S. Bring: Claustrum Animæ, e codice Vetusto Bibl. Gymn. Lincop. nunc primum editum. Sid. 1—120.

" Bidrag till Historien om Personlighetsprincipens Utveckling hos de Germaniska nationerna. Sid. 1—76.

" Granstning af grunderna för det nya förslaget till en förändrad Nationalrepresentation. Sid. 1—51.

" De Philosophiska Wetenskapernas Encyclopedie, öfversättning med anmärkningar. Sid. 1—107.

" Antiquariska Anteckningar. Sid. 1—32.

Joh. G. Ek: Ad Publum Virgilium Maronem ex cod. membr. Bibl. Acad. Lundensis Llectionis varietatem adnotavit. S. 1—72.

Carl Aug. Hagberg: Prof på öfversättningar från Torquato Tasso. Sid. 1—73 et 1—37.

Joh. Cr. Nies: De vi atque indole Ethicæ Platonis. Sid. 1—32.

" Legendæ Suecane. Sid. 57—157.

J. P. Zanzen: De Aoristo. Sid. 1—40.

Mathias N. Cederschöld: De Particulis Græcorum Negativis. Sid. 1—48.

Severinus Cavallin: De Oplativo. Sid. 1—32.

Jacobus G. Ugardh: In Systemata Algarum Hodierna Adversaria. Sid. 1—56.

Joh. D. Lindfors: M. T. Ciceronis ad M. Brutum Orator notis illustra et Suetice Vers. Sid. 49—64.

Jacob Lundell: Om Handwerksfrån och Rättingsfrihet. Sid. 1—54.

Joh. Aug. Ahlander: In Historiam scepticismi momenta. Sid. 1—16.

Samuel Heurlin: Legenda St. Georgii Cappadociensis e codice manuscripto Biblioth. regie Holmi. Sid. I—IX. et 1—21.

J. G. M. von Gegerfelt: Portatif apparat för bestämmandet af fasta Kroppars Längdförändringar till följd af förändrad temperatur. Sid. 1—8, med tab.

G. A. Björkholts: P. Ovidii Nasonis Heroid. Epistola, quæ inscribitur Penelopé Ulyssi, Suetice reddita. Sid. 1—10.

Nr 21 af denna Tidning, utgifwes Lördagen d. 29 Juni.

Lund, tryckt uti Berlingska Boktryckeriet, 1844.

